

**FORMATION OF INCLUSIVE COMPETENCE OF EDUCATORS DURING
FACE-TO-FACE CLASSES AT ADVANCED TRAINING COURSES
ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСВІТЯН ПІД ЧАС ОЧНИХ
ЗАНЯТЬ НА КУРСАХ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

Shopina Maryna Oleksandrivna

кандидат психологічних наук,

ORCID ID 0000-0002-1637-3480

Yakunin Yaroslav Yuriyovich

кандидат хімічних наук,

ORCID ID 0000-0001-5421-0546

Інститут післядипломної освіти

Київського університету імені Бориса Грінченка,

м. Київ, Україна

***Анотація.** В статті розглядаються особливості формування інклюзивної компетентності для педагогів всіх спеціальностей та вихователів закладів дошкільної освіти, описані недоліки та переваги очного навчання за замовленням навчального закладу.*

***Ключові слова:** інклюзивна освіта, дитина з особливими освітніми потребами, післядипломна освіта.*

***Abstract.** The article examines the peculiarities of the formation of inclusive competence for teachers of all specialties and educators of preschool education institutions, describes the disadvantages and advantages of face-to-face training on the order of an educational institution.*

***Key words:** inclusive education, child with special educational needs, postgraduate education.*

Вступ.

Останнім часом все більшим попитом на курсах підвищення кваліфікації в Інституті післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, користуються навчальні модулі за тематикою інклюзивної освіти у загальноосвітніх школах і закладах дошкільної освіти. Такий попит зумовлено тим, що нині інклюзивне навчання організовують за новим порядком. «Уряд затвердив нову форму індивідуальної програми розвитку, ввів рівні підтримки в освітньому процесі для учнів з ООП, які навчаються в інклюзивних класах, і встановив правила надання підтримки. Відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» особи з особливими освітніми потребами гарантовано мають право на освіту. Батьки здобувачів освіти мають гарантоване право обирати заклад освіти (інклюзивні класи в ЗЗСО, наближених до місця проживання, або спеціальний заклад освіти), освітню програму, вид і форму здобуття дітьми відповідної освіти, виключно в інтересах самих дітей» [1]. Тому все більше батьків користуються своїм правом

віддавати дитину з особливими освітніми потребами, не до спеціальних закладів чи інтернатів, а у звичайні загальноосвітні заклади дошкільної та середньої освіти безпосередньо за місцем свого проживання.

Найпопулярнішою формою очних занять, наразі є очне навчання за замовленням навчального закладу з темами для занять, що спрямовані на формування та удосконалення інклюзивної компетентності працівників закладів освіти. Тобто, навчальний заклад запрошує до себе викладача з конкретними темами для підвищення кваліфікації своїх співробітників, і викладач, за попередньою домовленістю, приїжджає до навчального закладу і проводить лекції, практичні заняття або тренінги. За 2021-2022 н.р. та перше півріччя 2022-2023 навчального року були проведені очні тренінгові, лекційні та практичні заняття за темами: «Психологічна підтримка дитини дошкільного віку в інклюзивній групі» для вихователів ЗДО, асистентів вихователя ЗДО, «Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами» для вчителів всіх спеціальностей, психологів, логопедів, дефектологів, вихователів шкіл-інтернатів.

За узагальненим аналізом відгуків слухачів курсів переваг такої форми навчання багато: навчання здійснюється безпосередньо на робочому місці, здобувачі підвищення кваліфікації мають можливість тут і зараз комунікувати з колегами та викладачем. Така форма навчання передбачає діяльнісний та особистісно-орієнтований підхід у навчанні, можливість працювати в атмосфері власних реакцій та емоцій колег. Курсистам комфортне у своєму колективі, не треба зайвий раз користуватись громадським транспортом, рух яких під час повітряних тривог обмежений, а у закладі освіти викладач із педагогічним колективом може користуватись укриттям, що є у кожному закладі освіти.

Але виявилось, що навчання на замовлення має і певні недоліки. Основні проблеми виявились у неможливості ознайомитись з досвідом роботи інших закладів освіти, неможливості поспілкуватись з колегами із інших закладів освіти. А найбільшою проблемою став той факт, що освітянам не завжди зручно у присутності колег свого колективу обговорювати якісь болючі питання. Тому, для подолання цієї проблеми доводилось проводити індивідуальні консультації після завершення групових занять. Під час індивідуальних консультацій слухачі найчастіше ставили такі запитання:

1. Як розмовляти з батьками дітей, що мають особливі освітні потреби і що робити, якщо батьки заперечують затримку розвитку дитини?
2. Що робити, якщо дитина відмовляється від занять?
3. Як на заняттях зацікавити дитину?

Для вирішення цих проблем на подальших заняттях ми враховуємо найбільш актуальні запитання, що були поставлені слухачами під час індивідуальних консультацій, і розглядаємо їх в анонімному форматі під час групових занять. Також на сторінці YouTube ми створили канал «Психологічна підтримка дітей з особливими потребами» [2]. Зараз на каналі виставлено 83 відео ролика для підтримки освітян, що працюють з дітьми з ООП та батьків. Кожен ролик присвячено окремій темі, ролики переважно знімаються за темами, що цікавлять батьків та педагогів, які працюють з дітьми в інклюзивних групах. Так, на запитання щодо розмови з батьками, ми відзняли відеоролик «Вихователям ЗДО: про що треба пам'ятати при розмові з батьками особливої дитини» [3]. У даному відео висвітлюються питання конструктивного спілкування з батьками дітей; пояснюється, як батьки дітей з ООП, що не мають педагогічної освіти, поступово усвідомлюють затримку розвитку дитини, і як розпочати співпрацювати з батьками особливої дитини. Для вирішення проблеми відмови дитини від занять, було записано відеоролик «Причини, через які дитина відмовляється від занять» [4]. У ролику розглядається п'ять основних причин відмови дитини від заняття та розповідається, як саме подолати ці проблеми. Для вирішення проблеми зацікавленості дитини у заняттях було відзняте відео «Три гри для непомітного залучення дитини до занять» [5]. У ролику розповідається, як саме можна зацікавити дитину, побудувати заняття на спеціальних інтересах дитини тощо. Також є багато інших роликів за різними темами, робота над проектом триває й нині.

Висновки.

На курсах підвищення кваліфікації для педагогів ми постійно шукаємо і впроваджуємо нові форми навчання, які будуть зручними для слухачів курсів. Продовжуємо удосконалювати очні та дистанційні модулі для формування інклюзивної компетентності освітян, розробляємо і проводимо вебінари з урахуванням запитів слухачів курсів підвищення кваліфікації. За відгуками педагогів, питання інклюзивної освіти є актуальними, користуються великим попитом, тому зараз розробляються нові навчальні модулі для формування інклюзивної компетентності освітян.

Література.

1. Порядок організації інклюзивного навчання в дитсадках і школах: ЗМІНИ <https://www.pedrada.com.ua/article/2664-organizatsiya-nklyuzivnogo-navchannya-v-zakladah-osviti> (останнє звернення 22.02.2023)

2. Психологічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами.
<https://www.youtube.com/channel/UCgMdC42brL8wq-Nk1IwQew>(останнє звернення 22.02.2023)

3. Вихователям ЗДО: про що треба пам'ятати при розмові з батьками особливої дитини <https://www.youtube.com/watch?v=4rnjAT31moY> (останнє звернення 22.02.2023)

4. Причини, через які дитина відмовляється від занять https://www.youtube.com/watch?v=dHy7_mJ4XQI&t=10s (останнє звернення 22.02.2023)

5. Три гри для непомітного залучення дитини до занять <https://www.youtube.com/watch?v=0r9CWnLXHcQ> (останнє звернення 22.02.2023)

6. Шопіна Марина Олександрівна, Якунін Ярослав Юрійович, Ознайомлення слухачами курсів підвищення кваліфікації з базовими прийомами психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами, Reviewed and recommended for publication The decision of the Organizing Committee of the conference "World scientific and technical trends 2022 N 20 on October 10, 2022 Стр. 87-90

7. Шопіна Марина Олександрівна, Якунін Ярослав Юрійович, Розвиток і корекція моторних функцій дитини з особливими освітніми потребами, XVII International Scientific and Practical Conference «Multidisciplinary academic notes. Theory, methodology and practice», 03-06 May 2022, Tokyo, Japan. С. 707-709.

8. Шопіна Марина Олександрівна, Якунін Ярослав Юрійович, Психологічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами під час війни, Матеріали XXIV Міжнародної конференції молодих науковців «Проблеми особистості в сучасній науці: результати та перспективи дослідження». С. 254-257.